

जकातको हुकुम र महत्व एवं विधिहरू

[नेपाली - Nepali - نيبالي]

लेखक: अतीकुर्रहमान मो.इदरीस खान मक्की

संशोधक: मुहम्मद इदरीस सलफी

2014 - 1435

IslamHouse.com

حكم الزكاة وأهميتها ومسائلها

« باللغة النيبالية »

تأليف: عتيق الرحمن محمد إدريس خان مكي

المراجعة: محمد إدريس سلفي

2014 - 1435

IslamHouse.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

सर्वाधिकार लेखकमा सुरक्षित छ ।

पुस्तक पाइने ठेगाना -:
इस्लामिक गाइडेन्स सेन्टर कपिलवस्तु
नगरपालिका
व.नं. ९ महुवा तौलिहवा कपिलवस्तु (नेपाल)
सम्पर्क नं. ००९७७-९८४७०३०७८०
९७२७६४९२३८
इस्लामिक गाइडेन्स सेन्टर रबवा अल् रियाज
सउदी अरबीया

प्रस्तावना

अलहमदो लिल्लाहे नहमदोहु व नस्तईनोहु व नस्तगफिरहु व नऊजो बिल्लाहे मिन शोरूरे अनफोसेना व मिन सईयाते आमालेना, मैयहदेहिल्लाहो फलामोजिल्ला लहु व मैयुजलिल्हो फला हादिया लहु व अशहदो अल्लाइलाहा इल्लल्लाहो व अशहदो अन्ना मोहम्मदन् अब्दुहु व रसूलुहु । (अम्मा बअ्द)

समस्त प्रकारका प्रशंसाहरू अल्लाहकै लागि छन् जसले सम्पूर्ण ब्रह्माण्डलाई उत्पन्न गर्‍यो, र अल्लाहको शान्ति अवतरित होस् अन्तिम संदेष्टा मुहम्मद सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लम र उहाँको घरपरिवार र साथीहरू माथि र उनी सबैहरू माथि जुन यस इस्लामको प्रचार प्रसार गरे र मुहम्मदको पद्धतिलाई उत्तम मानी उसै माथि हिंडी आफ्नो जीवन व्यतीत गरे ।

प्रस्तुत पुस्तिकामा मैले जकातको हुकुम र त्यसको महत्व एवं त्यसलाई निकाल्ने विधिहरूको विस्तारले चर्चा गरेको छु । साथै जकातको अर्थ र किसिमहरूलाई पनि कुरआन र हदीसको प्रकाशमा वर्णन गर्ने प्रयास गरेको छु ।

मलाई आशा छ कि यो सानो पुस्तिका तपाईंहरूको लागि लाभप्रद सिद्ध हुनेछ । र अल्लाह यसबाट तपाईंहरूलाई फाइदा पुऱ्याई मलाई आफ्नो

दयाको पात्र बनाउन् । अल्लाह सित विन्ती छ, कि मेरो यो सानो प्रयासलाई कबूल गरी मलाई र मेरो घरपरिवारका समस्त सदस्यहरूलाई स्वर्ग प्रदान गरुन् (आमीन)

लेखक

अतीकुर्रहमान मोहम्मद इदरीस खान मक्की
कपिलवस्तु नगरपालिका वार्ड न.९ महुवा
तौलिहवा कपिलवस्तु नेपाल
मो.नं. ००९७७-९८४७०३०७८०
Mob.00977-9727649238

विस्मिल्लाहिर्रहमानिर्रहीम

जकात (धर्मदाय) को अर्थ : यसको शाब्दिक अर्थ हो पवित्र एवं स्वच्छ गर्नु, अर्थात जकातद्वारा माल सम्पत्तिलाई पवित्र गरिन्छ ।

र यसको आर्को अर्थ हो: वृद्धि, त जकातद्वारा सम्पत्तिमा वृद्धि गरिन्छ, र यसको पूर्ण व्याख्या अगाडि गरिन्छ ।

इस्लाममा जकातको हुकुम

जकात प्रत्येक त्यस मुसलमान माथि वाजिब (अनिवार्य) छ, जसको स्वामित्वमा निसाब (इस्लामीय विधानद्वारा तोकिएको एउटा विशेष मात्रा, अर्थात धनको सीमा) सम्म पुग्ने माल सम्पत्ति होस् । जस्तोकि रुपैयाँ, सुन चाँदी, अन्न ... आदि ।

अल्लाहको फर्मान छ :

﴿ خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴾

النوبة: १०३

अर्थ : तिनीहरूको सम्पत्तिबाट तपाईंले सदका (दान) लिनुस् जसबाट तिनीहरूलाई तपाईंले शुद्ध

र पवित्र गरि दिनुस् र तिनीहरूका लागि प्रार्थना गर्नुस्, निःसन्देह तपाईंको प्रार्थना तिनीहरूको सन्तुष्टिको श्रोत हो र अल्लाह धेरै सुन्नेवाला र जान्नेवाला छ । (सूरतुतौबा १०३)

र आर्को ठाउँमा अल्लाहको फर्मान छ :

﴿ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اَنْفِقُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا كَسَبْتُمْ

وَمِمَّا اَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ ۗ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيْثَ مِنْهُ

تُنْفِقُوْنَ وَّلَسْتُمْ بِاٰخِذِيْهِ اِلَّا اَنْ تُعْمِضُوْا فِيْهِ وَاَعْلَمُوْا اَنْ

اَللّٰهُ غَفِيْرٌ حَكِيْمٌ ﴿ ٦٧ ﴾ البقرة: २६७

अर्थ : मोमिनहरू हो ! जुन पवित्र, राम्रो कुरा तिमीले कमाउँछौ र जुन कुरा हामीले तिम्रा निमित्त पृथ्वीबाट उब्जाउँछौ, त्यसबाट (धर्म मार्गमा) खर्च गर र त्यसमध्ये नराम्रा वस्तु दिने विचार नराख्नु, जुन वस्तु तिमी स्वयम् लिन चाहँदैनौ । र, बुभिराख कि अल्लाहलाई कुनै कुराको आवश्यकता छैन र ऊ सर्व गुण सम्पन्न छ । (सूरतुल् बकर: १६७)

र आर्को ठाउँमा अल्लाहको फर्मान छ :

﴿ اِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ اَنْكَ تَقُوْمُ اَدْنٰى مِنْ ثُلٰثِيْ اَيْلٍ وَنِصْفَهُ ۗ وَتِلْكَ

وَطٰٓئِفَةٌ مِّنَ الَّذِيْنَ مَعَكَ ۗ وَاللّٰهُ يُقَدِّرُ اَيْلٍ وَالنّٰهَارَ عَلِمَ اَنْ لَّنْ

تُخْصَوُهُ فَنَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِيمًا أَنْ
 سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَىٰ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَلْتَمِعُونَ مِنْ
 فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ
 وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا
 تُقْدِمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ مَجْدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا

وَأَسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾ المزمّل: २०

अर्थ : निःसन्देह तपाईको पालनकर्ताले जान्दछ कि तपाई र तपाईको, साथीहरूको एक समूह लगभग दुई-तिहाई रात, आधी रात र एक-तिहाई रातीसम्म (नमाजको निमित्त) उभिने गर्दछ । रात र दिनको पूरा अनुमान अल्लाहले गर्दछ । उसलाई राम्ररी थाह छ कि तिमीहरू त्यसलाई सधैं निर्वाह गर्न सक्दैनौ, त उसले तिमीहरूमाथि कृपा गर्‍यो अतः तिमीहरूका लागि जति कुरआन पढ्नु सजिलो छ उतिकै पढ्ने गर । उसलाई थाहा छ कि तिमीमध्ये केही विरामी पनि होलान्, र केही अन्य मानिसहरू अल्लाहको आदर अनुग्रहलाई खोज्दै धरतीमा जीविकाको खोजी गर्नेछन्, र केही अन्य अल्लाहको मार्गमा युद्ध गर्नेछन् । अतः सजिलो सँग त्यस कुरआनबाट

जति पढ्न सक्दछौ पढ र नमाज पढ र जकात दिदै गर, र अल्लाहलाई राम्रो ऋण देऊ, र तिमीले जुन भलाई आफ्नो निमित्त अगाडि बढाउनेछौ त्यसलाई अल्लाह कहाँ अति उत्तम र प्रतिफलको दृष्टिले धेरै बढी पाउनेछौ । अल्लाहसित क्षमायाचना गरिराख । निःसन्देह अल्लाह, अत्यन्त क्षमादाता र अत्यन्त दयावान छ । (सूरतुल् मुज्जम्मिल २०)

र रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : इस्लामका पाँचवटा आधारहरू छन्, लाइलाहा इल्लल्लाह मुहम्मदुरसूलुल्लाहको साक्ष्य बस्नु, नमाज कायम गर्नु, जकात दिनु, र कअबाको परिक्रमा गर्नु, र व्रत बस्नु । (बुखारी मुस्लिम)

र आर्को हदीसमा रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : मलाई आदेश गरिएको छ कि मानवहरू सित युद्धरत रहूँ जब सम्म कि उनीहरू लाइलाहा इल्लल्लाहको गवाही नदिउन्, र नमाज नकायम गरुन्, र जकात नदिन् थालुन्.....। (बुखारी, मुस्लिम)

जकात अनिवार्य हुनुका रहस्यमय लाभहरू

जकातबाट मान्छे कञ्जूसीबाट मुक्त भइहाल्छ, र निमुखा निःसहायको सहायता गर्छ, र उनीहरूको दुआको पात्र बन्छ । र जकातबाट धन सम्पत्तिमा वृद्धिहुन्छ, किनकि त्यो मान्छेले जकात निकाले पश्चात गरीब टुहुरो निःसहाय... आदि माथि खर्च गर्छ अनि सबैले मिलेर त्यसलाई आशिर्वाद दिन्छन् । र त्यसको माल सम्पत्तिमा वृद्धि हुने दुआ गर्छन्, र त्यसको माल सम्पत्तिमा कुनै प्रकारको ईर्ष्या गर्दैनन् । बरु त्यो उपस्थित नभएको बेलामा त्यसको सम्पत्तिको रक्षा गर्छन् अनि त्यसको सम्पत्ति कसरी घट्न सक्छ ।

र दोस्रो कुरो के छ भने अल्लाहले निर्धारित गरेको अंश त्यो आफ्नो मालबाट निकाली आफ्नो पालनकर्ता र अन्नदाताको अज्ञापालन गर्छ त अल्लाह प्रसन्न भई त्यसलाई अरु सम्पत्ति प्रदान गर्छ र परलोकमा त राम्रो प्रतिफल छदैं छ ।

र यस्तै जकातको माध्यमबाट एकआर्का बीच प्रेमभाव उत्पन्न हुन्छ, र सुख शान्तिको सृजना हुन्छ । यस्तै जकातद्वारा माल एकत्रित गर्नुमा रोक लगाइन्छ । अर्थात् मालालई पूरा समाजमा वितरण गरिन्छ जसले गर्दा सबैको जीविका फराकिलो भइहाल्छ, र समाजमा सुख शान्ति र खुशयाली आउँछ, र चोरी उदण्डता, विद्रोह...

आदि बाट समाज पवित्र र सुरक्षित भइहाल्छ, ।
र यस बाहेक अरु लाभहरू यस जकात दिनुका
छन् जुन वर्णन गर्ने यो ठाउँ होइन ।

जकात अनिवार्य हुनुका शर्तहरू

१- **इस्लाम:** जकात दिनेवाला मान्छे, मुसलमान
होस् ।

२- **स्वतन्त्रता:** जकात दिनेवाला मान्छे, स्वतन्त्र
होस् ।

३- **निसाब:** जकात दिनेवाला मान्छेको धन
निसाब सम्म पुगेको होस् ।

४- **मालिक हुनु:** जकात दिनेवाला मान्छे, त्यस
धनको मालिक होस् ।

५- **एक साल बित्नु:** अर्थात जकात दिने माल र
धन सम्पत्ति माथि एक सालको अवधि बितोस् ।
यो शर्त अन्नहरूमाथि लागू हुँदैन बरु अन्नको
लागि केही विशेष विधिहरू छन् जुन अगाडि
वर्णन गरिन्छ ।

जुन धन सम्पत्ति माथि जकात अनिवार्य छ
 १- सुन चाँदी : सुन चाँदी भनेमा त्यससित संलग्न सबै कुराहरूको बोध हुन्छ । जसरी रुपैया पैसा, व्यवसाय, विगतको खजाना आदिमा जकात छ । त सुन चाँदी बाहेक जति पनि कुराहरू वर्णन गरेको छु सबै सुन चाँदीसित संलग्न मानिन्छ, यो नै विद्वानहरूको भनाई छ । र अल्लाहको फर्मान छ:

﴿ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَجْبَارِ

وَالرُّهْبَانِ لِيَآكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَطْلِ

وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْتُمُونَ

الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ

فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ التوبة: ३४

अर्थ : हे ईमानवालाहरू ! निःसन्देह अनेक धर्मज्ञाता र उपासकहरू यस्ता छन्, जसले मानिसहरूको माल अनुचित रूपमा खान्दछन्, र अल्लाहको मार्गबाट रोक्दछन्, र जसले सुन चाँदीका खजाना (एकत्र) गरिराख्दछन् । र अल्लाहको मार्गमा खर्च गर्दैनन्, त उनीहरूलाई कष्टदायक यातनाको समाचार पुऱ्याइदिनुस् । (सूरतुत्तौबा ३४)

र रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ
:

अर्थ : विगतको खजान (भूईंमा गाडिएको
खजाना भेटिएमा) (खुम्स) पाँचौं भाग जकात छ
। (बुखारी)

२- जनावरहरू: ऊँट, गाई, भेडा, बाखाहरूमा
जकात छ । अल्लाहको फर्मान छ :

﴿ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنفِقُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ

وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ ۖ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ

تُنْفِقُونَ ۚ وَلَسْتُمْ بِتَّائِبِينَ إِلَّا أَن تَعْمَضُوا فِيهِ ۚ وَعَلِمُوا أَنَّ

اللَّهُ عَنِّي حَكِيمٌ ﴿٢٦٧﴾ البقرة: २६७

अर्थ : मोमिनहरू हो ! जुन पवित्र, राम्रो कुरा
तिमीले कमाउँछौ र जुन कुरा हामीले तिम्रा
निमित्त पृथ्वीबाट उब्जाउँछौं, त्यसबाट (धर्म
मार्गमा) खर्च गर र त्यसमध्ये नराम्रा वस्तु दिने
विचार नराख्नु, जुन वस्तु तिमी स्वयम् लिन
चाहँदैनौ । र, बुझिराख कि अल्लाहलाई कुनै
कुराको आवश्यकता छैन र ऊ सर्व गुण सम्पन्न
छ । (सूरतुल् बकर: २६७)

र रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ
:

अर्थ : त्यस अल्लाहको शपथ जस बाहेक कुनै पूज्य छैन, जस मान्छेसित ऊँट, गाई र बाखाहरू हुन्छन्, र त्यो मान्छे ती जनावरहरूको जकात दिदैन भने महाप्रलयको दिन ती जनावरहरूलाई यस अवस्थामा ल्याइन्छ, कि ती जनावरहरू अति ठूल ठूला र अति मोटो हुनेछन्, र त्यस जकात नदिने मान्छेलाई आफ्नो पाइलाको खुरले कुल्च दिन्छन्, र आफ्नो सिङबाट प्रहार गर्छन्.....। (बुखारी)

३- फलफूल र अन्न : यसको अर्थ हो ती सबै उब्जने कुराहरू जसलाई भोजनको रूपमा प्रयोग गरिन्छ, र त्यसलाई भण्डार पनि गर्न सकिन्छ । यदि त्यसलाई भण्डार गर्न सकिदैन भने यस्तो उब्जनमा जकात छैन । अल्लाहको फर्मान छ :

﴿ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنفِقُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ

وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُم مِّنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ

تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِأَخْذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ

اللَّهُ غَفِيرٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦٧﴾ البقرة: ٢٦٧

अर्थ : मोमिनहरू हो ! जुन पवित्र, राम्रो कुरा तिमिले कमाउँछौ र जुन कुरा हामीले तिम्रा निम्ति पृथ्वीबाट उब्जाउँछौं, त्यसबाट (धर्म मार्गमा) खर्च गर र त्यसमध्ये नराम्रा वस्तु दिने

विचार नराख्नु, जुन वस्तु तिमी स्वयम् लिन चाहँदैनौ । र, बुझिराख कि अल्लाहलाई कुनै कुराको आवश्यकता छैन र ऊ सर्व गुण सम्पन्न छ । (सूरतुल् बकर: २६७)

र आर्को ठाउँमा अल्लाहको फर्मान छ :

﴿ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ
مَّعْرُوشَاتٍ وَالتَّخْلُ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْثَرَهُمُ وَالزَّيْتُونَ
وَالزُّمَانُ مُمْتَشِكًا وَعِوَجًا مُمْتَشِكًا كَلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
إِذَا أَثْمَرَ وَءَاتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ

لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿ ۱۴۱ 〉 الأنعام: १४१

अर्थ : र उही हो जसले धेरै बगैचाहरू उत्पन्न गरायो । टाटी, बान्तो वा थाङ्गरामा चढने लतावाला र छानामाथि नचढने बिना लतावाला पनि । र खजूर र खेती पनि जसबाट विभिन्न प्रकारका खाद्य पदार्थ प्राप्त हुन्छन्, जैतून र अनार पनि जो एक-आपसमा मिल्दछन् र फरक पनि हुन्छन् । यिनीहरूको फल खानु जुन दिन ती फल टिपिन्छ वा काटिन्छ तिनीहरूको भाग (दान) पनि दिनु र सीमाभन्दा अघि नबढ, अल्लाहले सीमादेखि अघि बढ्नेलाई मायाँ गर्दैन ।

(सूरतुल् अन्आम १४१)

र रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ
:

अर्थ : पाँच वसक (अरबको एउटा नापने वस्तु) भन्दा कममा जकात छैन । (बुखारी, मुस्लिम)

र आर्को हदीसमा छ :

अर्थ : वर्षको पानीले र नदी खोलाको पानीले सिंचाई गरिएको खेतीमा दशौं भाग र परिश्रम गरेर सिंचाई गरिएको खेतीमा बीसौं भाग जकात छ । (बुखारी)

जुन धनमा जकात छैन

* दास, घोडा, खच्चर, र गदहाहरूमा जकात छैन । रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : भक्तका दासहरू र घोडाहरूमा जकात छैन । (बुखारी)

जुन माल निसाव सम्म पुगेको छैन त्यसमा जकात छैन । रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : पाँच वसक भन्दा कममा जकात छैन, र पाँच ऊकिया भन्दा कम चाँदीमा जकात छैन, र पँच ऊँट भन्दा कममा जकात छैन । (बुखारी, मुस्लिम)

वसकः अरबको नाप गर्ने वस्तु र पाँच वसक लगभग ६५३ किलो ग्राम बराबर हुन्छ ।

ऊकियाः अरबको तौल गर्ने वस्तु जसद्वारा सुन चाँदी तौल गरिन्थ्यो ।

* फलफूल सब्जी.. आदि जसलाई भण्डारन गरिदैन त्यसमा पनि जकात छैन ।

* महिलाहरूले श्रृंगारको लागि प्रयोग गर्ने गहना र अभूषणमा पनि जकात छैन यदि नीयत माल थुपार्ने नहोस् बरु नीयत त्यसलाई सुन्दरताको लागि लगाउनु होस् ।

* हीरा मोती मुंगा आदिमा जकात छैन, यदि त्यसको व्यापार गरिदैन । तर यदि त्यसको व्यापार गरिन्छ भने त्यसमा जकात छ ।

* भांसाका समाग्रीहरू, घरका समाग्रीहरू, घर गाडी जमीन जग्गाआदिमा जकात छैन । तर यदि जमीनको व्यापार गरिन्छ भने त्यस व्यापारको पैसामा जकात छ ।

कुन मालमा कुन समय र कसरी जकात निकालिन्छ, यस कुराको विवरण

* **सुन** : यदि मान्छेसित ८५ ग्राम सुन छ, र एक वर्षदेखि छ, भने एक वर्ष भए बित्तिकै त्यसको जकात निकाल्नु पर्छ । र जकात निकाल्ने विधि हो कुल मात्राको चालीसौं भाग अर्थात अढाई प्रतिशत २.५% हो, र सुनको सट्टा रुपैयाँ पनि दिन सक्नु हुनेछ ।

* **चाँदी**: यदि चाँदी ५९५ ग्राम छ, र एक वर्ष बितिसकेको छ, भने यसमा पनि सुन जस्तै चालीसौं भाग अर्थात अढाई प्रतिशत २.५% जकात निकाल्नु पर्छ, र चाँदीको सट्टा रुपैयाँ पनि दिन सक्नु हुनेछ ।

* **रुपैयाँ**: यदि सुन अथवा चाँदीको बराबर मूल्यको रुपैयाँ छ, भने यसमा पनि साल बिते पश्चात अढाई प्रतिशत २.५% जकात निकाल्नु पर्छ । उदाहरण स्वरूप यसरी बुझ्नुस् कि यदि ८५ ग्राम सुनको मूल्य ३ लाख छ, भने यदि मसित ३ लाख रुपैयाँ छ, र एक वर्षदेखि छ, भने ममाथि जकात अनिवार्य भयो र ढाई प्रतिशत जकातमा दिनु पर्छ ।

* भूईंबाट निस्कने अन्नको जकात : यदि निम्नका तीन शर्तहरू पाइन्छ भने भूईंबाट निस्कने प्रत्येक अन्नमा जकात अनिवार्य हुनेछ ।
१- यस्तो अन्न होस् जसलाई नाप गरिन्छ वा तौल गरिन्छ, र त्यसलाई भण्डार गरेर राख्न पनि सकियोस् ।

२- त्यो धन अर्थात अन्न निसाब सम्म पुगेको होस् । र अन्नको निसाब हो ६५३ किलो ग्राम ।

३- त्यो अन्न जकात अनिवार्य हुने बेला त्यसको स्वामित्वमा होस् । अर्थात काटे पश्चात त्यो मान्छे नै त्यसको अधिकारी होस् ।

यदि उपर्युक्तका शर्तहरू पाइन्छन् भने बिना परिश्रम पैदा गरिएको जसरी खोला नाला वर्षको पानीबाट सिंचाई गरिएको अन्नमा दशौं भाग जकात छ । र यदि परिश्रम गरेर त्यसको सिंचाई गरिएको छ भने बीसौं भाग जकात अनिवार्य छ । तर यदि कुनै खेतीलाई वर्षाले पनि पानी पुगाएको छ र परिश्रमले पनि सिंचाई गरिएको छ भने यदि वर्षाबाट अधिक सिंचाई भएको छ भने दशौं भाग जकात दिनु पर्छ । तर यदि अधिक सिंचाई परिश्रमले गरिएको छ भने बीसौं भाग जकात दिनु पर्छ ।

नोट : अंगूर, मटर, चना, आदिका सबै थरिहरूलाई एउटै मानी एकै साथ जम्मा गरी

यदि सबै मिलाएर निसाब सम्म पुग्छ भने जकात दिनु पर्छ । यो भन्न मिल्दैन कि यो त आर्को थरि हो ।

* **कर्ज अर्थात ऋणको जकात** : यदि कुनै व्यक्तिको ऋण कुनै समृद्ध मान्छेमाथि होस् र त्यसबाट मिल्ने आशा पनि होस् भने त्यसमाथि जकात छ चाहे अधिक भन्दा अधिक समय किन नबितोस् । तर यदि ऋण यस्तो गरीब मान्छेमाथि छ जसबाट मिल्ने आशा छैन भने यदि मिल्छ भने एक सालको जकात निकाल्नु पर्छ, तर यदि त्यो ऋण मिल्दैन भने कुनै जकात छैन । किनकि त्यो सम्पत्ति त्यसको स्वामित्वमा छैन ।

* **विगतका खजानाहरू** : विगतको कुनै खजाना यदि कसैलाई प्राप्त हुन्छ भने त्यसमा पूर्ण खजानाको पाँचौं भाग जकात निकाल्नु पर्छ जस्तोकि हदीस वर्णन गरिसकेको छ ।

* **व्यवसायिक र व्यापारिक माल सम्पत्ति** : यसमा चार शर्त पूर्णरूपले पाइने जरुरी छ ।

१- त्यो समस्त सामान व्यापारको लागि होस् ।

२- त्यो समस्त सामान त्यसको स्वामित्वमा होस् ।

३- त्यो निसाब सम्म पुगेको होस् । अर्थात सुन चाँदीको जुन निसाब हो त्यो नै व्यापारिक माल

सामानको पनि हो अर्थात सुन चाँदीको मूल्य बराबर व्यापारिक समपत्ति भएमा ढाई प्रतिशत जकात छ ।

४- त्यस सामान माथि एक वर्ष बितिसकेको होस् ।

यदि उपरोक्तका शर्तहरू व्यवसायिक सामानमा पाइन्छ भने व्यापारिक सामानमा पनि अढाई प्रतिशत २.५% जकात निकाल्नु पर्छ ।

त समस्त व्यापारिक सरसामानको मूल्यलाई मूल्यांकन गरेर त्यसबाट अढाई प्रतिशत २.५% जकात निकाल्नु पर्छ ।

* **कान अर्थात खानबाट निस्केको माल :** यदि कसैसित सुन चाँदीको खान छ भने यदि सुन चाँदी सफाई प्रक्रिया गरे पश्चात सुनको निसाब सम्म पुग्छ भने अढाई प्रतिशत २.५% जकात निकाल्नु पर्छ । तर यदि खानबाट फलाम बारुद पीतल आदि निस्कन्छ त त्यसमा पनि अढाई प्रतिशत २.५% जकात निकाल्नु उचित छ तर जरुरी छैन । र यस्तै खानबाट निस्केको सामानमा वर्ष बित्नु शर्त छैन जुन समय निसाब सम्म पुगोस् त्यसै बखत जकात देओस् ।

* **कमी बेशी भइरहने माल सम्पत्ति :** यदि कसैसित माल त छ र निसाब सम्म पुग्छ तर

कहिले घटछ, त कहिले त्यसमा वृद्धि भइहाल्छ, यस्तो मान्छे आफै एउटा दिन निर्धारित गरौस् अनि प्रत्येक वर्ष त्यसै दिन जति माल भए पनि त्यसको जकात निकालोस्, चाहे केही माथि साल बितेको होस् र केहीमा वर्ष न गुज्रेको होस् यदि सपै माल निसाब सम्म पुग्छ भने जकात निकाल्नु अनिवार्य छ ।

*** जमीन घर आदिको भाडा, तलब सेलरी आदिको जकात :**

जमीनको भाडा, घर गाडी आदिको भाडा र सेलरी एवं तलबको रकम सबैलाई यदि जम्मा गरेर राखिदैन भने त्यस रकममा जकात छैन । चाहे त्यो निसाब सम्म किन नपुगोस् । तर यदि त्यस रकमलाई जम्मा गरेर राख्दछ भने एक वर्ष पश्चात निसाब सम्म पुगेको खण्डमा त्यसमा पनि २.५% जकात छ ।

*** जनावरको जकात :** प्रत्येक जनावर चाहे ऊँट होस् वा गाई भैंसी, बाखा होस् वा दुम्बा भेंडा सबैमा जकात छ । र यसमा जकातको लागि दुई शर्तहरू पाइने अनिवार्य छन् ।

१- त्यो जनावर पूर्ण वर्ष वा सालको अधिकांश समयमा आफ्नो पेट चरेर भरोस् । तर यदि

त्यस जनावरलाई दाना वा चारा किनेर खुवाइन्छ भने त्यसमा जकात छैन ।

२- त्यो जनावरहरू दूध निकाल्नु वा वंशमा बढोतरी गर्नुको उद्देश्यले राखिएको होस् । तर यदि जनावर काम लिनुको लागि राखिएको होस् भने त्यसमा जकात छैन । यस्तै यदि जनावरको व्यवसाय गरिन्छ भने त्यसमा व्यवसायको जकात लागू हुनेछ जनावरको जकात होइन ।

जनावरमा उपरोक्तका शर्तहरू पाइन्छ भने जकात निकाल्नु अनिवार्य भइहाल्छ । र जनावरहरूको जकात निकाल्ने विधि निम्न हुन् :
ऊँटको जकात : ऊँटमा जकात निकाल्ने विधि निम्न हुन् !

ऊँटको संख्या	जकात विधि
१ देखि ४ सम्म	जकात छैन
५ - ९	१ बाखा
१० - १४	२ बाखा
१५ - १९	३ बाखा
२० - २४	४ बाखा
२५ - ३५	१ बित्ते मखाज
३६ - ४५	१ बित्ते लबून
४६ - ६०	१ हिक्का
६१ - ७५	१ जज्आ
७६ - ९०	२ बित्ते लबून

९१- १२०	२ हिक्का
र जब १२० भन्दा बढी संख्या भइहालोस् त प्रत्येक ५० मा १ हिक्का र प्रत्येक ४० मा १ विन्ते लबून दिनु पर्दछ ।	

विन्ते मखाज : १ वर्षको पोथी ऊँटलाई विन्ते मखाज भनिन्छ ।

विन्ते लबून : २ वर्षको पोथी ऊँटलाई विन्ते लबून भनिन्छ ।

हिक्का : ३ वर्षको पोथी ऊँटलाई हिक्का भनिन्छ ।

जज्जा : ४ वर्षको पोथी ऊँटलाई जज्जा भनिन्छ ।

गाईको जकात : यदि यसमा पनि उपरोक्तका शर्तहरू पाइन्छन् भने यसको जकातका विधि निम्न हुन् !

गाईको संख्या	जकात विधि
१ देखि २९ सम्म	जकात छैन
३० - ३९	१ तबीअ वा तबीअ:
४० - ५९	१ मुसिन्न् वा मुसिन्न्:
र जब गाईको संख्या ६० भन्दा बढी भइहालोस्	

त प्रत्येक ३० गाईमा १ तबिअ र प्रत्येक ४०
गाईमा १ मुसिन्तः दिनु पर्दछ ।

तबीअ : १ वर्षको बाछोलाई भनिन्छ ।
तबीअः : १ वर्षको बाछीलाई भनिन्छ ।
मुसिन्तः : २ वर्षको बाछोलाई भनिन्छ ।
मुसिन्तः : २ वर्षको बाछीलाई भनिन्छ ।

भेडा बाखा दुम्बा आदिको जकात : यदि उपरोक्तमा वर्णन गरिएका शर्तहरू पाइन्छन् भने यसमा जकात छ र बाखा भेडा दुम्बा आदिलाई एउटै समूह मानिन्छ र यसको जकातका विधि निम्न हुन् !

बखा भेडा आदिको संख्या	जकात विधि
१ देखि ३९ सम्म	जकात छैन
४० - १२०	१ बाखा
१२१ - २००	२ बाखा
२०१ - ३९९	३ बाखा
र जब बखा भेडा आदिको संख्या ४०० वा त्यस भन्दा बढी भइहालोस् त प्रत्येक १०० जनावरमा १ भेडा वा बाखा दिनु पर्दछ ।	

कुन जनावर जकातमा लिनुहुन्न वा जकातमा दिनु हुन्न !

जनावरका बच्चाहरूको त गन्ती हुन्छ तर त्यसलाई जकातमा दिनु लिनु जायज छैन । रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : बच्चाहरूको गन्ती गर तर त्यसलाई जकातमा न स्वीकार गर । (मुवत्ता इमाम मालिक)

बुढो दुब्लो, दोषित अर्थात अङ्ग भङ्ग भएको जनावर जकातमा दिनु जायज छैन । रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : जकातमा बुढी दोषित र भालेलाई न लिनु । (बुखारी)

यस्तै सबै भन्दा राम्रो जनावरलाई जकातमा लिनु उचित छैन बरु मध्यवर्गी जनावर जकातमा लिनु नै उचित छ र त्यसैलाई जकातमा दिनु पनि अति उत्तम हो । रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : मान्छेहरूको सर्वोत्तम सम्पत्तिलाई जकातमा नलिनु त्यसबाट टाढा नै रहनु । (बुखारी, मुस्लिम)

जकातको वितरण कहाँ गर्ने

अल्लाहको फर्मान छ :

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ ﴾

عَلَيْهَا وَالْمَوْلَفَةَ فَلُوهُمَّ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي

سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلَيْهِ

حَكِيمٌ ﴿ ٦٠ ﴾ التوبة: ٦٠

अर्थ : सद्का (विशेष किसिमको दान, धर्मदाय) मात्र गरीब, र निमुखाहरूको निम्ति हुन्, र जो यस कामका लागि नियुक्त गरिएका हुन् र उनीहरूको लागि जसका हृदयलाई आकृष्ट गर्नु र रिझाउन अभिष्ट हुन्छ र दासहरूलाई मुक्त गराउनमा र ऋणिहरूको ऋण तिर्नलाई र अल्लाहको बाटोमा र यात्रीहरूको सहायताको निम्ति । यो अल्लाहको तर्फबाट पठाइएको अनिवार्य आदेश हो । अल्लाह सबैकुरा जान्नेवाला, अत्यन्त तत्वदर्शी छ । (सूरतौबा ६०)

यस श्लोकबाट स्पष्ट हुन्छ कि आठ प्रकारका मान्छेहरू जकातका हकदार छन् र ती निम्न हुन !

१- फकीर : (भिक्षुकहरू) फकीरको अर्थ र परिभाषा भित्र आउने ती व्यक्तिहरू हुन् जससित यति माल सम्पत्ति नहोस् जसबाट उनीहरू आफ्नो घर परिवारलाई खुवाउन एवं लुगा

लगाउन दिन सकुन्, बरु उनीहरूको दैनिक आवश्यकता पूर्ण गर्ने पर्याप्त धन नहोस् त यस्ता मान्छेहरूलाई फकीर भनिन्छ, र यस बाहेक कसैलाई फकीर भनिदैन । तर हाम्रो समाजमा एउटा कास्ट अर्थात एउटा विशेष समूहलाई (गोत्रलाई) नै फकीरको नामले सम्बोधन गरिन्छ, र उनैलाई फकीर मानिन्छ, यो इस्लामीय दृष्टिले सही छैन । फकीर मात्र त्यही हो जुन उपरोक्तको परिभाषा भित्र आओस् नत्र त्यो फकीर होइन चाहे जुन गोत्रको होस् र त्यसको लागि जकातको माल जायज छैन ।

२- **मिस्कीन** : जसको अवस्था फकीर जस्तै होस् अर्थात खानुको लागि केही नहोस् तर त्यो फकीर भै आर्का सित माँग्न नसकोस् बरु आफ्नो मान मर्यादा बचाउनको लागि केही नभए पनि कसैसित हात फिजाई माँग्दैन, यस्तो मान्छेलाई मिस्कीन भनिन्छ, र यस्तो मान्छेलाई जकात दिनु अति जरुरी छ । रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : **मिस्कीन त्यो होइन जुन एक दुई गाँसो र एक दुई खजूरको लागि मान्छेहरूको घर वरिपरि चक्र लगाउँछ, बरु मिस्कीन त्यो हो जसको दैनिक आवश्यकता पूर्ण हुँदैन, र त्यसको अवस्था**

कसैलाई थाहा हुँदैन कि उसलाई दान देओस् र त्यो उभेर कसैसित माँग्दैन । (बुखारी)

३- जकातको व्यवस्थापनमा नियुक्त व्यक्तिहरू, चाहे ती व्यक्तिहरू समृद्ध किन नहुन् । रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : पाँच थरिका समृद्ध व्यक्तिहरू बाहेक कुनै अरु समृद्ध व्यक्तिहरूको लागि जकात जायज (ग्राह्य) छैन । जकातको व्यवस्थापनमा नियुक्त मान्छे, जुन मान्छे आफ्नो धनले त्यस जकातको माललाई किनोस् , ऋणिको लागि, अल्लाहको बाटोमा धर्मयुद्ध गर्ने व्यक्ति, र यस्तो समृद्धको लागि जसलाई कुनै मिस्कीनले जकातमा पाएको धनलाई उपहारमा देओस् । (अहमद, अबुदाऊद, इब्ने माजा)

अर्थात उपरोक्तका पाँच समृद्धहरू बाहेक कसै समृद्धको लागि जकात लिनु जायज छैन ।

४- हृदयलाई जोडनुको उद्देश्यले : अर्थात यस्ता मान्छेहरूलाई जकात दिनु जुन नयाँ मुस्लिम भएछन् त उनीहरूलाई इस्लाममा सुदृढ गर्नुको लागि, वा यस्ता व्यक्तिलाई दिनु जसबाट इस्लामलाई खतरा छ ताकि त्यो व्यक्ति इस्लाम विरोधि क्रियाकलाप नगरोस्, र मुस्लिमहरू त्यसको दुष्टता र दुष्कर्मबाट सुरक्षित रहून् । र

यस्तै यस्ता मान्छेहरूलाई दिनु जुन इस्लामको लागि लाभदायक सिद्ध हुने छन् ।

५- **दासलाई स्वतन्त्र गर्नुको लागि** : अर्थात यदि कुनै मुसलमान भाइ कसैको दास छ भने त्यसलाई जकातको मालद्वारा स्वतन्त्र गराउनु अति उत्तम हो ।

६- **ऋणि मान्छे** : कुनै मुसलमान माथि यति ऋण छ कि त्यसलाई त्यो भुक्तान गर्न सक्दैन भने जकातको मालद्वारा त्यसको ऋणको भुक्तानी गरेर त्यसको सहायता गर्नु अति उत्तम मानिन्छ ।

७- **अल्लाहको बाटोमा** : यसमा ती सबै कार्यहरू आउँछन् जसबाट अल्लाहको प्रसन्नता र निकटता प्राप्त गरिन्छ, जसरी धर्मयुद्ध, युद्धका समाग्रीहरू किन्नु बनाउनु, मदर्सा बनाउनु, अनाथालय बनाउनु, अनाथहरूको सहायता गर्नु, इस्लामीय सिक्षामा अध्ययनरत रहनु, विद्यार्थीहरूको सहायता गर्नु..... आदि उपरोक्तका सबै कार्य अल्लाहको बाटोको श्रेणीमा आउँछन् तसर्थ यी सबैमाथि जकातको माल खर्च गर्न सकिन्छ ।

८- **यात्रुहरू माथि** : अर्थात यस्तो यात्री जुन आफ्नो घर परिवार देखि टाढा होस्, यदि त्यसलाई आवश्यकता छ भने त्यसलाई

जकातबाट दिन सकिन्छ, चाहे त्यो यात्री आफ्नो घर वा शहर गाउँमा समृद्ध किन नहोस् ।

नोट : यदि कुनै मान्छे उपरोक्तमा वर्णन गरिएकाहरू मध्ये कसै एउटैलाई जकात दियो भने पुग्छ, तर त्यस माथि आवश्यक छ कि अति जरुरत भएको मान्छेलाई देओस् , यो उसको लागि अति राम्रो हुनेछ । यदि जकातको धन अधिक होस् भने उपरोक्तमा वर्णन गरिएका समस्त मान्छेहरूलाई देओस् यसो गर्नु भन् राम्रो छ ।

इस्लाम वा इस्लामका निर्देशनहरूको उपहास गर्ने मान्छेलाई जकात दिनु जायज छैन चाहे त्यो मुसलमान किन नहोस् ।

र काफिरलाई जकात दिनु जायज छैन । र यस्तै कुकर्मलाई जाहेर गरेर गर्ने मान्छेलाई जकात दिनु जायज छैन ।

जकात दिनुको लागि जकातको नीयत गर्नु जरुरी छ, बिना नीयत जकात दिनु अमान्य छ, र नीयत हृदयमा गर्नु पर्छ, मुखबाट त्यसको उच्चारण गर्नु बिदअत हो । र साथ साथै यो नीयत पनि गरोस् कि म जकात अल्लाहको प्रसन्नता प्राप्त गर्नुको लागि दिदैछु, र यो मेरो धार्मिक कर्तव्य हो । यदि त्यसलाई भारी बुझी वा कसैको डरले जकात दिन्छ, भने त्यो आफ्नो मालको

विनाश नै गच्छ आखिरतमा अर्थात् प्रलयको दिन कुनै प्रतिफल पाउँदैन । यसले गर्दा नीयतको शुद्धीकरण अवश्यक छ किनकि सबै कार्यहरूको कबूल हुने शर्त शुद्ध नीयत नै हो । रसूल सल्लल्लाहो अलैहे वसल्लमको फर्मान छ :

अर्थ : सबै कार्यहरू नीयतमा निर्भर हुन्छन्, जसले जे नीयत गच्छ सोही पाउँछ । (बुखारी)

यदि हाम्रो समाजमा गाउँमा नगरमा कुनै संस्था बनाइएको छ जसले जकातको असूली गच्छ भने त्यसलाई पूर्ण जकात वा जति मन परोस् त्यति दिन चाहनु हुनेछ भने दिन सक्नु हुन्छ । र त्यस संस्थालाई जकात दिनुमा कुनै दोष लाग्दैन शर्त यो छ कि त्यो संस्था मुसलमानहरूको होस् त्यसमा कुनै काफिरको सहभागिता नहोस् ।

तर हाम्रो देश नेपालमा यस्ता संस्थाहरू छैनन् तर यदि कुनै नगरमा मुसलमानहरूले मिलेर बनाएका छन् त यो कुरो आर्कै हो , र यस्तो गर्नु राम्रो कुरो हो । र हामीहरूलाई चाहियो कि हामीहरू यस्ता संस्थाहरू बनाएर गरीबहरू, अनाथहरू, निमुखाहरूको सहायता गरौं यो अति उत्तम कार्य हो ।

बरु यस्ता संस्थाहरू बनाई आफ्नो सुरक्षा गर्न सकिन्छ जसरी जकातको पैसाले युद्धको सामग्री

किन्तु आफ्नो सुरक्षाको लागि सामानहरू किन्तु पनि अति उत्तम र जायज कुरा हो । मुसलमानहरूको सुरक्षाको लागि सामग्रीहरू किन्तु अति आवश्यक छ यो पनि जकातको उद्देश्यहरू मध्ये एक हो ।

हाम्रो समाजमा जकातको महत्व

हामी नेपाल बासीहरूलाई स्पष्टरूपले यो कुरो थाहा छ कि हाम्रो अवस्था नेपालमा कस्तो छ, र हामी जीवनको प्रत्येक श्रेत्रमा अरु धर्मावलम्बीहरू भन्दा कति पछाडि छौं, र हाम्रो दशा हाम्रै देशमा अति दयनीय छ । र आर्को कुरो के छ भने हामी बहुदववादी राष्ट्रमा अआफ्नो जीवन व्यतीत गरी रहेका छौं जुन केही वर्ष अघि सम्म हिन्दू राष्ट्र घोषित थियो, तर लोकतन्त्र आए पश्चात हाम्रो अवस्था अलि राम्रो हुनेछ, यस्तो आशा थियो तर यो सपना पनि साकार भएन । र जे भए पनि हामी त अल्प संख्यक त छदै छौं यसमा कुनै दुविधा छैन । र तपाईं प्रत्येक राष्ट्रमा हेर्नुस् कि अल्प संख्यकसित कसरी व्यवहार गरिन्छ, र टाढा नगई आफ्नो छिमेकी राष्ट्र भारत र चीनलाई नै हेर्नुस् उहाँ अल्प संख्यकहरू जीवनको प्रत्येक श्रेत्रमा कति दयनीय अवस्थामा छन् बरु उनीहरूलाई उनीहरूको मौलिक अधिकार पनि प्राप्त छैन । उनीहरूको धन सम्पत्ति इज्जत सम्मानको रक्षा गर्ने कानून त छ तर त्यसको पालना को गर्छर ? को छ जुन उनीहरूको गुहार सुनोस् ? गुनासो सुनोस् ? त यस्तो अवस्था र समाजमा नै जकातको महत्व थाहा हुन्छ ।

हे भाइ हामी कसैमाथि निर्भर नभई आफै आफ्नो सुरक्षा गर्न सक्छौं, हामी आफै आफूलाई उन्नति र प्रगति दिन सक्छौं । यदि हामी वास्तवमा एक अल्लाहमा विश्वास राख्दछौं भने हाम्रो बुद्धि कहाँ छ ? र इस्लामी निर्देशनहरूको के लाभ जब हामी त्यसलाई कार्यन्वयनमा ल्याउन सक्दैनौं ?

हे प्रिय भाइहरू ! इस्लामका समस्त निर्देशनहरू हाम्रो प्रगति र भलो गर्नुको लागि हुन् त्यसको उद्देश्यहरूमा ध्यान दिनुस् र जनावर जस्तो अवस्थामा जीवन व्यतीत गर्नुलाई त्यागी इस्लामीय प्रकाशको त्रिकाश बमोजिम आफ्नो जीवनको आरम्भ गर्नुस्, त हाम्रो मुस्लिम भाइहरूको समस्याको समाधान अवश्य हुनेछ । तात्पर्य यो कि यदि हाम्रो सहायता सरकार गर्दैन भने हामी आफ्नो सहायता आफै किन नगरौं यो जकात कुन कामको जब हाम्रो भाइहरू भोकै सुत्छन्, र हाम्री दिदिबहिनीहरू आफूलाई असुरक्षित ठान्दछिन् ।

हे प्रिय भाइहरू ! हाम्रो समाजमा उदण्डीहरू र दुष्कर्मीहरूको कुनै कमी छैन यसले गर्दा आजै देखि हामी जकात र दानको सही उपयोग गरौं । प्रत्येक गाउँ नगरमा बसेका हाम्रा मुसलमान भाइहरू जकातको रकम एक ठाउँमा जम्मा

गरुन् अनि त्यसबाट गाउँमा गरीब मुसलमानको सहायता गरुन् । त्यस जकातबाट यति धन त्यस गरीब मुसलमानलाई देउन् कि त्यो सानो तिनीो व्यवसाय गर्न सकोस् । यस्तै टुहुरोको पनि यस्तै सहायता गरुन् तत् पश्चात बचेको रकमबाट वा आउने वर्षको रकमले मुसलमान समुदायको सुरक्षासामग्री किनेर राखुन् र यस्तै मुस्लिम समाजको प्रगतिको लागि कार्यहरू गरुन् । यदि प्रत्येक नगरमा यस्तै प्रक्रिया गरियोस् भने हाम्रो नेपालमा नत कुनै मुस्लिम कसै अगाडि हात फिजाउँने छ, नत कोही उदण्डकारी मुसलमानहरूलाई हप्काउन वा आँखा देखाउन सक्छ । अनि हाम्रो भय हाम्रो शत्रुहरूको हृदयमा जागृत हुनेछ र हाम्रो मान सम्मान इज्जत धन सम्पत्ति सबै सुरक्षित रहने छन् । र वास्तवमा यो नै जकातको प्रथम उद्देश्य हो ।

हे प्रिय भाइहरू ! जकात दिएर मात्र पुग्दैन त्यसको उपयोग पनि इस्लामीय उद्देश्य अनुसार हुनु पर्‍यो । हामीहरू जकात निकाली जता भावि वितरण गरिहाल्छौं यसबाट हाम्रो कुनै ठूलो लाभ हुँदैन । नत मुस्लिमहरूको अवस्थामा कुनै सुधार आँउछ । यदि यता उता वितरण नगरीकन् एकै ठाउँमा जम्मा गरी कुनै विधि बनाएर त्यसको वितरण गरौं भने भन् राम्रो हुनेछ । एकतामा नै

शक्तिको रहस्य नीहित छ एक एक पैसाले नै अरबौं रुपैयाँ बन्दछ । हाम्रो जुन जकातको कुनै महत्व हुँदैन यदि गाउँभरीका जकात भण्डार गरे पश्चात हेर्नुस् कस्तो देखिन्छ यसको महत्व ।

हे भाइहरू ! यदि हामी एकमत भएँ भने हामी आफ्नो अवस्था आफै सुधार्न सक्छौं । हामीलाई बाहिरी पैसाको आवश्यकता पर्दैन, तर यदि हाम्रो आपसमा नै मतभेद छ भने बाहिरी पैसा पनि हाम्रो अवस्थालाई सुधार्न सक्दैन । एउटा उर्दुभाषी कविको कथन छ

मुत्तहिद हो तो बदल डालो निजामे गुल्शन ॥
मुन्तशिर हो तो मरो शोर मचमते कियौं हो ॥
यो दुवै पंक्तिमा कविले यस्तो अटल सत्यलाई प्रमाणित गरेको छ जसलाई कुनै बुद्धिजिवी नकारन् सक्दैन । कविले भनेछ कि यदि तिमीहरू एकमत छौं भने यस संसारको विधानलाई पनि परिवर्तित गर्न सक्छौं, तर यदि तिमीहरू बीच मतभेद छ भने तिमीमाथि यस्तै अत्याचार र अन्याय गरिने छ अनि चिच्चाएर कुनै लाभ प्राप्त हुनेछैन तसर्थ न चिचाऊ ।

र एउटा आर्को कविको भनाई छ जसको सार यो हो कि यदि तिमीहरू एक भइजाऊ भने तिमी सूर्य जस्तै प्रकाशमान र शक्तिमान हुन सक्छौं

तर यदि एउटा यता आर्को उता छ भने केही गर्न सक्दैनौं ।

हे प्रिय भाइहरू ! आफ्नो जकातको महत्वलाई पहिचान र त्यसको उद्देश्यलाई मान र त्यसलाई यता उता नफाल बरु त्यसबाट मुस्लिम समाजको कल्याण गर, यो नै तिम्रो कर्तव्य र परम् धर्म हो । अल्लाहसित प्रार्थना छ कि अल्लाह हामीलाई जकात दिने र त्यसको आवश्यकता अनुसार उपयोग गर्ने बुद्धि प्रदान गरुन् । आमीन

अन्तमा अल्लाह सित प्रार्थना छ कि अल्लाह हामीलाई धर्म इस्लामलाई पूर्णरूपले स्वीकार गर्ने सौभाग्य प्रदान गरुन् । र त्यसका समस्त निर्देशनहरूलाई अपनाई त्यसबाट लाभन्वित हुने सुअवसर प्रदान गरुन् । र हाम्रा माल सम्पत्ति र संतानमा वृद्धि गरुन् । र हाम्रा निःसंतान दाजुभाइ र दिदीबहिनीहरूलाई संतान प्रदान गरी उहाँहरूको मुटुलाई शीतल पारुन् । र जेजति हामीले अज्ञानताले पापहरू गरेका छौं त्यसलाई क्षमा गरी हाम्रा पापहरूलाई पुण्यमा परिणत गरुन्, र हामीलाई कुरआन र हदीसको अनुशरण गर्ने शक्ति प्रदान गरी स्वर्ग प्रदान गरुन् । (आमीन)

समाप्त

लेखक

अतीकुर्रहमान मोहम्मद इदरीस खान
मक्की

कपिलवस्तु नगर पालिका वार्ड नं.९
महुवा तौलिहवा कपिलवस्तु
नेपाल

Mob. No.00977-9847030780-
9727649238

00966-0501372254

Email-

atiqkhannp1982@yahoo.com